

فصل ۵

کشش و کاربردهای آن

تابستان ۱۴۰۲

فهرست مطالب

مقدمه

۱

کشش تقاضا

۲

کشش عرضه

۳

کاربرد عرضه، تقاضا و کشش

۴

نتیجه‌گیری

۵

مقدّم

آنچه در این فصل می‌آموزیم

۱ کشش قیمتی تقاضا چیست؟ چه ارتباطی با انواع منحنی تقاضا و درآمد کل دارد؟

۲ کشش‌های درآمدی و قیمت متقاطع تقاضا چگونه است؟

۳ کشش قیمتی عرضه چیست؟ چه ارتباطی با انواع منحنی عرضه دارد؟

گشش تقاضا

۲

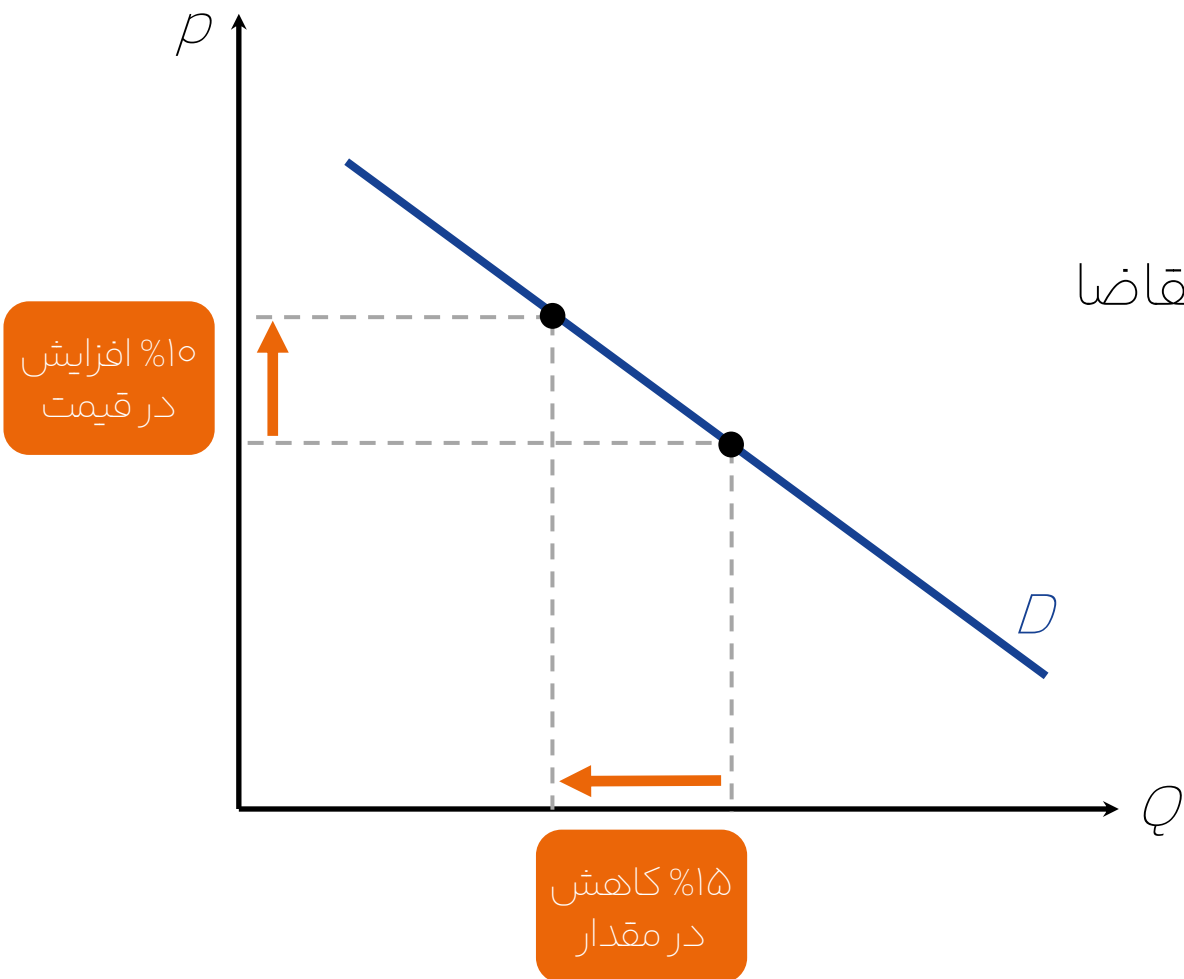
کشش تقاضا

اندازه‌گیری مقدار واکنش تقاضا به تغییر عوامل موثر بر تقاضا. کشش قیمتی تقاضا، مقدار تغییر تقاضا را نسبت به تغییر قیمت اندازه‌گیری می‌کند.

فرمول کشش:

$$\text{کشش قیمتی تقاضا} = \frac{\text{درصد تغییر در مقدار تقاضا}}{\text{درصد تغییر در قیمت}}$$

$$= \frac{15\%}{10\%} = 1.5$$

ماهیت کشش قیمتی تقاضا منفی است؛ زیرا که حساسیت را در یک رابطه منفی بین قیمت و مقدار تقاضا گزارش می‌کند.

روشی برای اندازه‌گیری کَشش قیمتی بین دو نقطه روی منحنی تقاضا:

محاسبه درصد تغییرات:

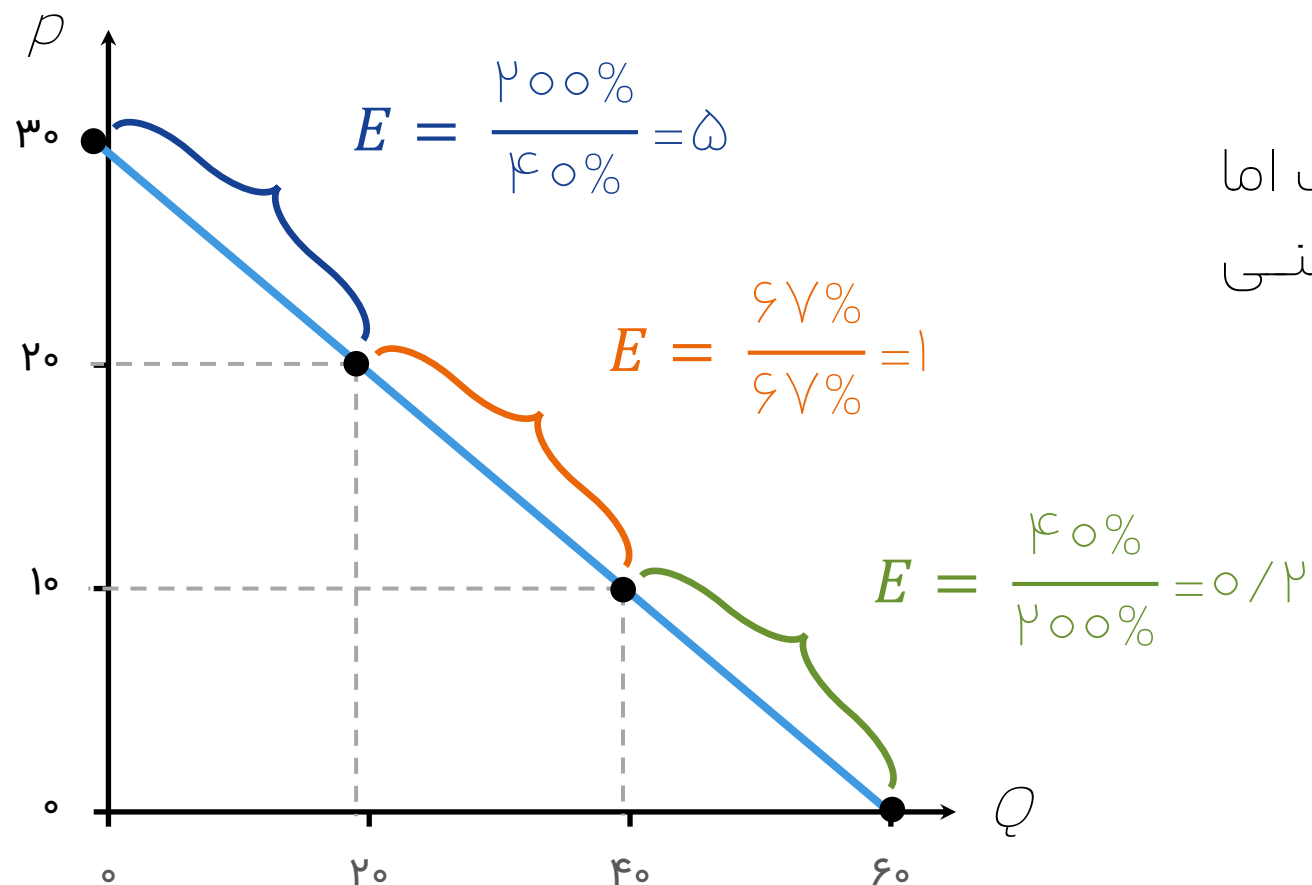
$$\text{درصد تغییرات} = \frac{\text{نقطه شروع} - \text{نقطه پایانی}}{\text{نقطه وسط}} \times 100\%$$

محاسبه کَشش:

$$\text{کَشش قیمتی تقاضا} = \frac{(Q_2 - Q_1) / [(Q_2 + Q_1) / 2]}{(P_2 - P_1) / [(P_2 + P_1) / 2]}$$

تفاوت شیب منحنی و کشش:

- شیب منحنی تقاضای خطی ثابت است اما کشش قیمتی تقاضا در طول منحنی ثابت نیست.

عوامل تعیین کننده کشش

اگر قیمت دو کالای متفاوت، ۲۰ درصد افزایش یابد؛
آیا تغییر در مقدار تقاضای آن دو نیز یکسان خواهد بود؟

۴

مثال چهارم
افق زمانی

۳

مثال سوم
کالاهای ضروری و
تجملی

۲

مثال دوم
حدود بازار

۱

مثال اول
قابلیت جانشینی کالا

غلات صبحانه در مقابل کرم ضدآفتاب:

- برای صبحانه شما می‌توانید از غلات صبحانه، نان، انواع لبنیات، تخم مرغ و... استفاده کنید؛ بنابراین غلات صبحانه جایگزین‌های بسیار و نزدیکی دارد و خریداران می‌توانند به راحتی در صورت افزایش قیمت آن، تقاضا خود را کاهش دهند.
- کرم ضدآفتاب هیچ جایگزین نزدیکی ندارد و شما مقابل آفتاب انتخابی جز این محصول ندارید؛ بنابراین افزایش قیمت تاثیر زیادی بر تقاضای این کالا نخواهد داشت.

زمانی که جایگزین‌های کالا بیشتر و در دسترس‌تر باشد، کشش قیمتی تقاضا بالاتر است.

بستنی وانیلی در مقابل مواد غذایی:

- برای یک بستنی وانیلی با تعریف محدود، جانشین‌های زیادی وجود دارد؛ اما مواد غذایی شامل محدوده‌ای وسیع از کالاهای و بازاری بزرگ‌تر است؛ به همین دلیل تقاضای آن بی‌کشش‌تر است.

تقاضا برای یک کالا در یک گروه کالایی خاص و بازار تعریف شده، پرکشش‌تر از تقاضا برای یک کالا در یک گروه کالایی با بازار وسیع‌تر است.

انسولین در مقابل قایق بادبانی:

- انسولین برای بیماران دیابتی ضروری است؛ افزایش قیمت باعث کاهش اندک یا بدون کاهش تقاضا آن می شود.
- قایق تفریحی یک کالای لوکس و غیرضروری است؛ اگر قیمت افزایش یابد، برخی افراد از خرید آن صرف نظر می کنند.

کَشش قیمتی برای کالاهای لوکس بیشتر از کالاهای ضروری است.

بنزین در کوتاه مدت در مقابل بنزین در بلند مدت:

- در صورت افزایش قیمت بنزین، در کوتاه مدت افراد می توانند حمل و نقل عمومی را جایگزین خودروی شخصی خود کنند ولی نمی توانند تغییرات زیادی در رفتار خود داشته باشند.
- اما در بلند مدت، افراد می توانند خودروهایی با مصرف سوخت پایین تر بخرند و یا به محلی نزدیک به کار خود نقل مکان کنند.

کشش قیمتی در بلند مدت بیشتر است.

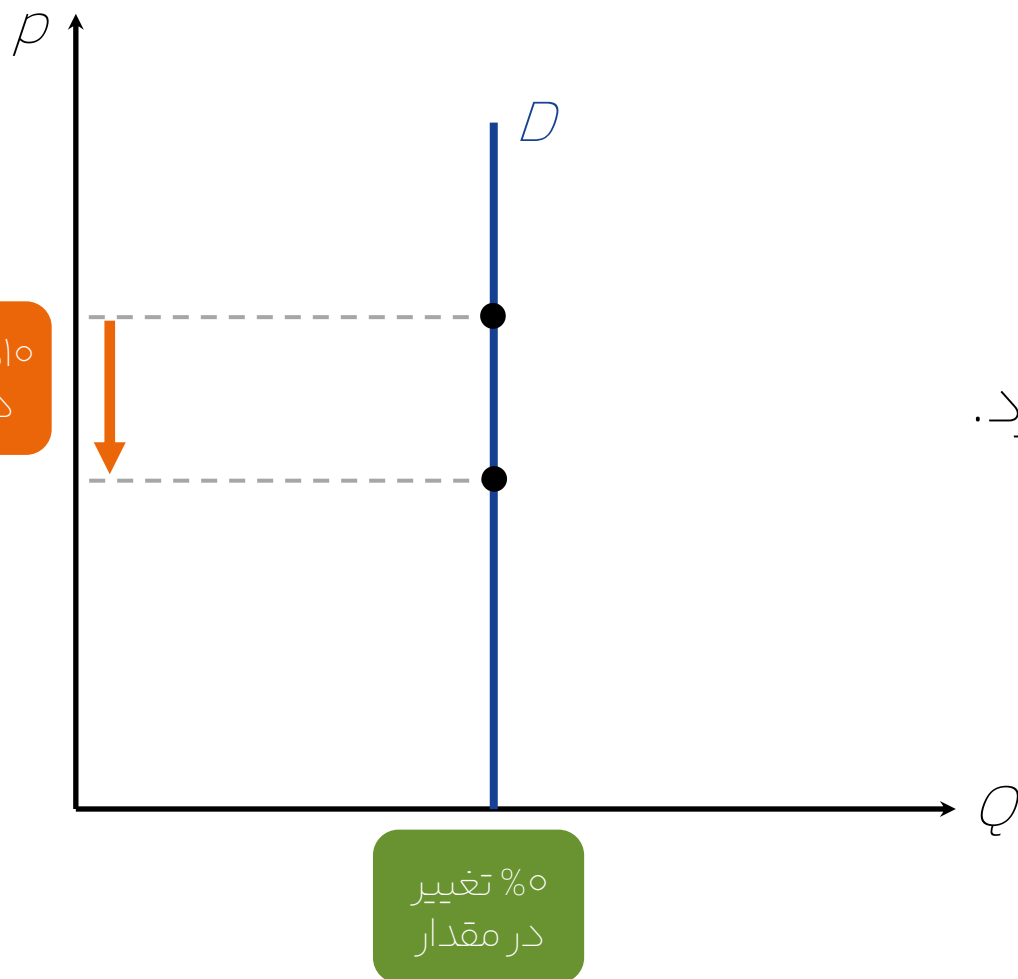
کشش قیمتی در انواع
منحنی‌های تقاضا

تقاضای کاملاً بی‌کشش:

- شیب منحنی تقاضا بینهایت است.
- کشش قیمتی تقاضا برابر با صفر است.
- مصرف‌کننده هیچ حساسیتی به تغییر قیمت ندارد.

مثال:

- کالاهای بسیار ضروری
- انسولین برای افراد دیابتی

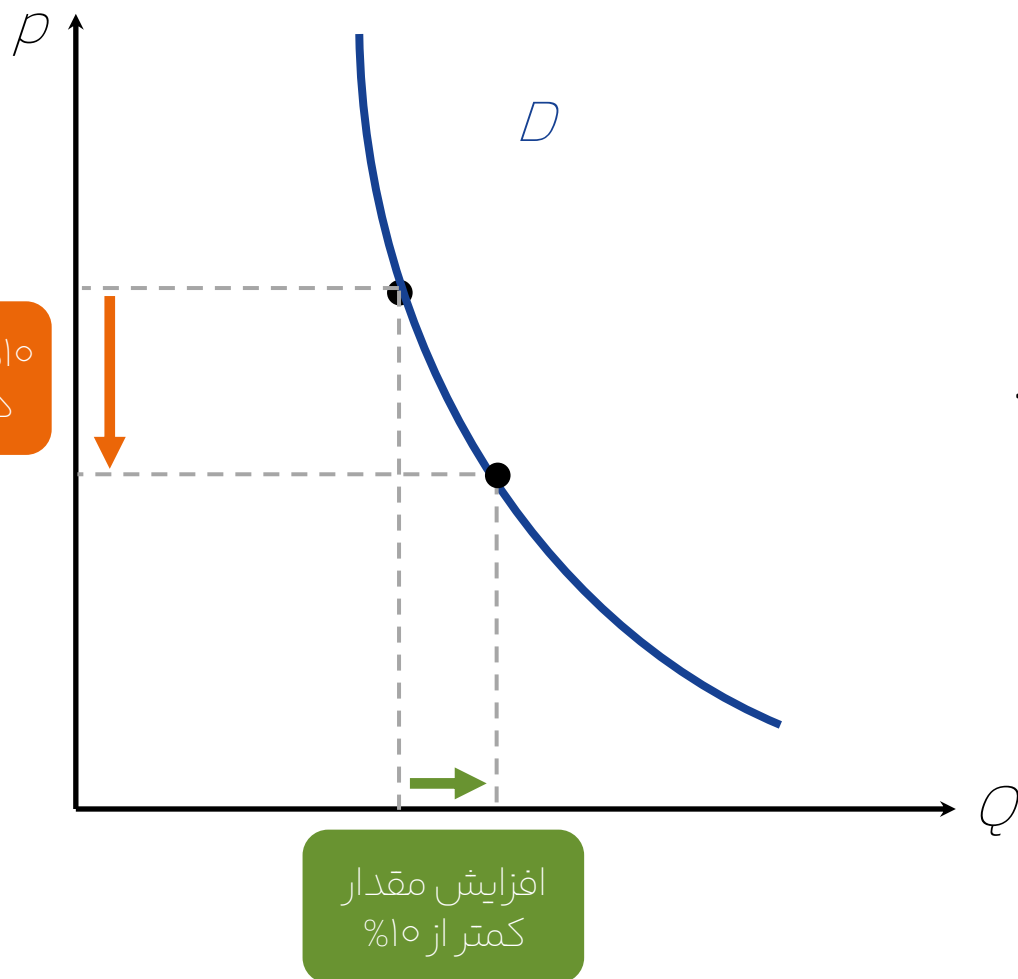

تقاضای بی‌کشش:

- منحنی تقاضا شیب زیادی دارد.
- کشش قیمتی تقاضا کوچک‌تر از یک است.
- حساسیت مصرف‌کننده به قیمت نسبتاً کم است.

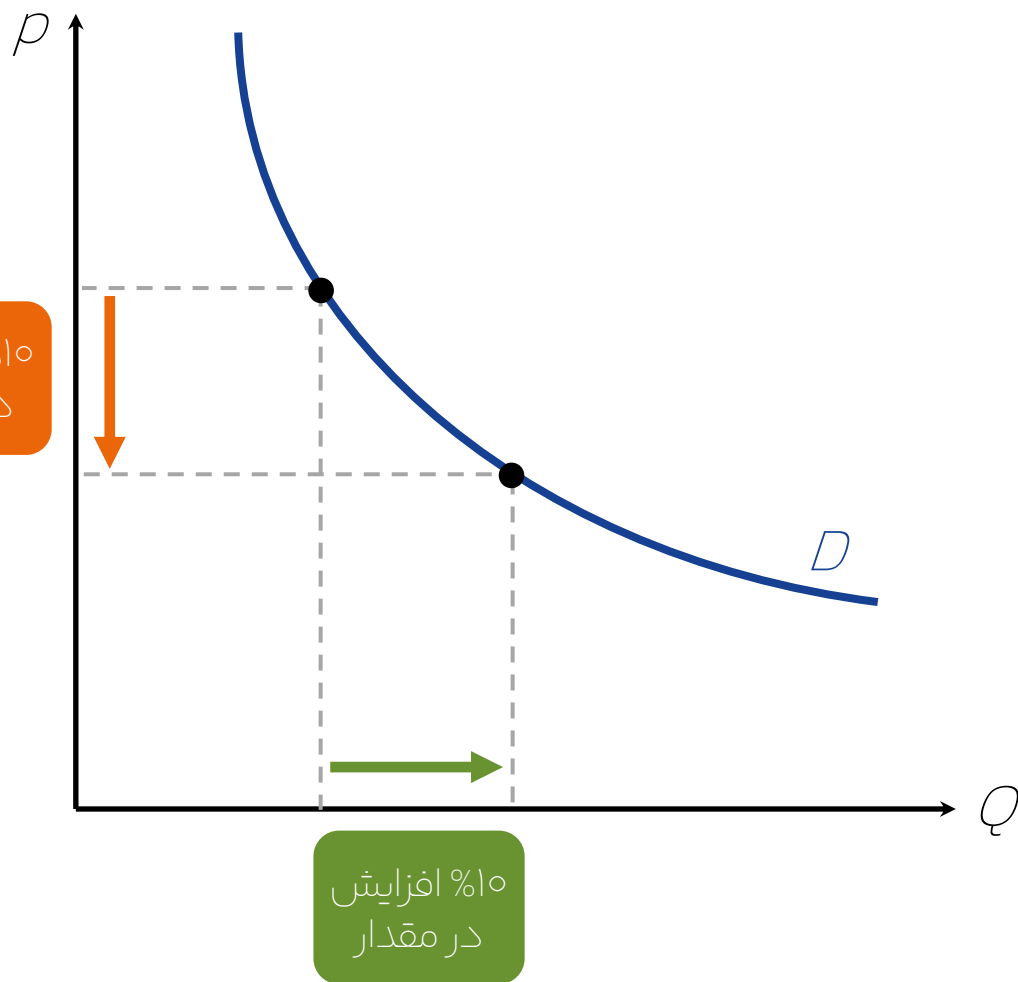
مثال:

- کالاهای ضروری
- نان، تخم‌مرغ

منحنی تقاضا با کشش واحد:

- منحنی تقاضا شیب نرمال دارد.
- کشش قیمتی تقاضا برابر با یک است.
- مصرف‌کننده حساسیتی متوسط نسبت به تغییر قیمت کالا دارد.

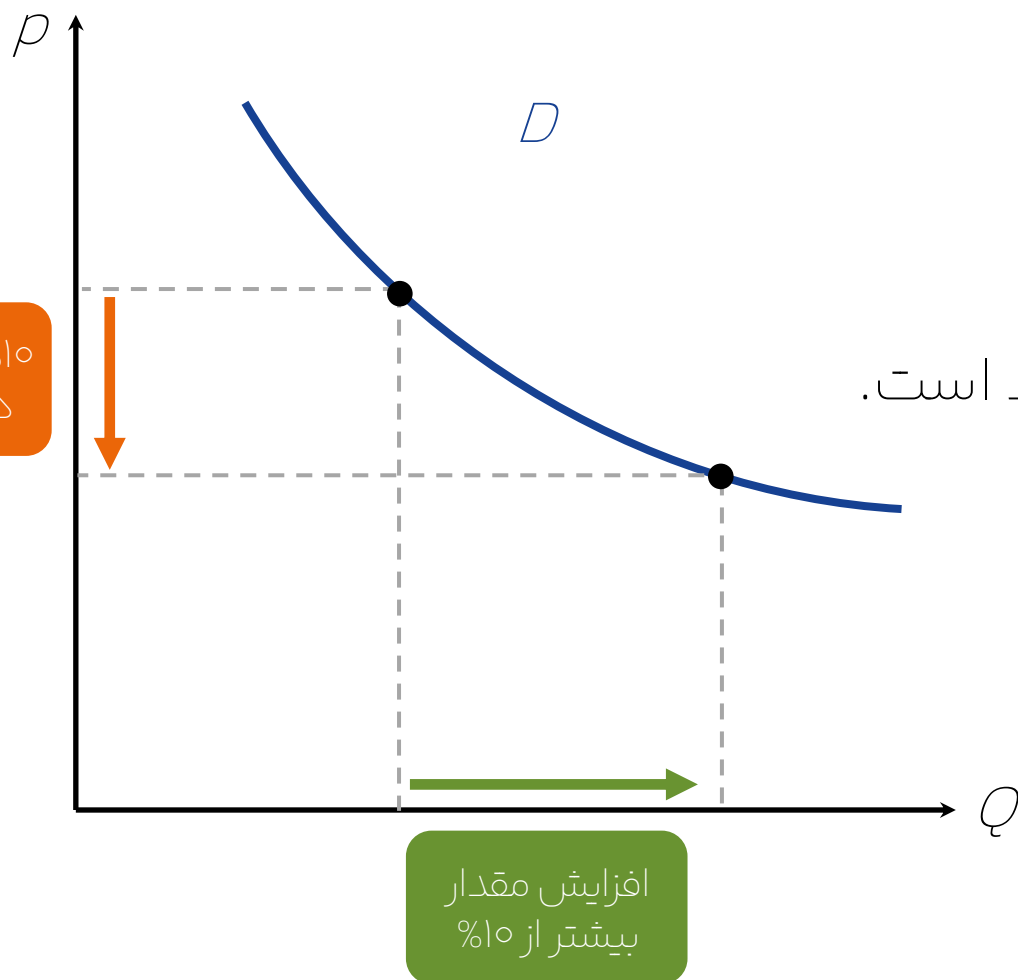

تقاضای باکشش:

- منحنی تقاضا شیب کمی دارد.
- کشش قیمتی تقاضا بزرگ‌تر از یک است.
- حساسیت مصرف‌کننده به تغییر قیمت نسبتاً زیاد است.

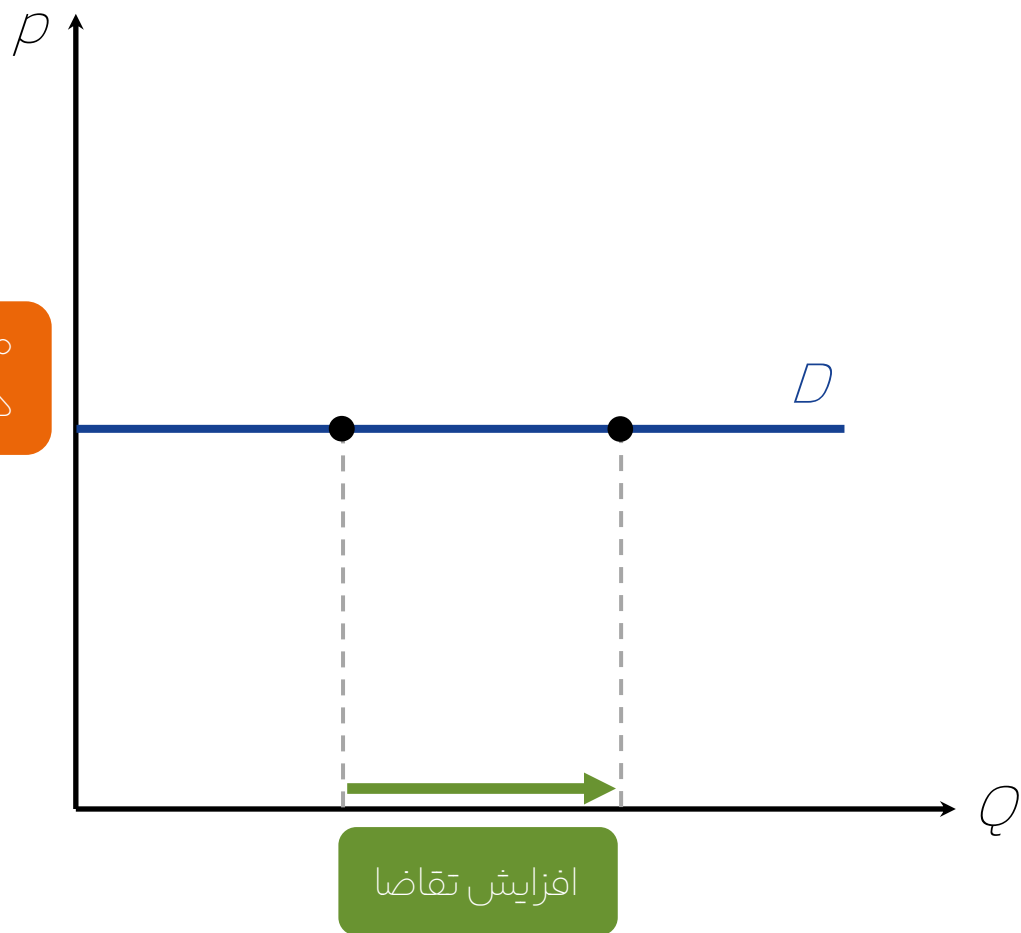
مثال:

- کالاهای لوکس
- قایق تفریحی

تقاضای کاملاً باکشش:

- شیب منحنی تقاضا برابر با صفر است.
- کشش قیمتی تقاضا بینهایت است.
- حساسیت مصرف‌کننده به تغییر قیمت بسیار زیاد است.

حال خود را یک فروشنده بدانید!

اگر قیمت کالای خود را ۲۰ درصد افزایش دهید؛
درآمد شما افزایش می‌یابد یا کاهش؟

۲

کاهش درآمد

به دلیل کاهش مقدار فروش

افزایش قیمت از دو جهت در درآمد اثر دارد.

$$TR = Q \times P$$

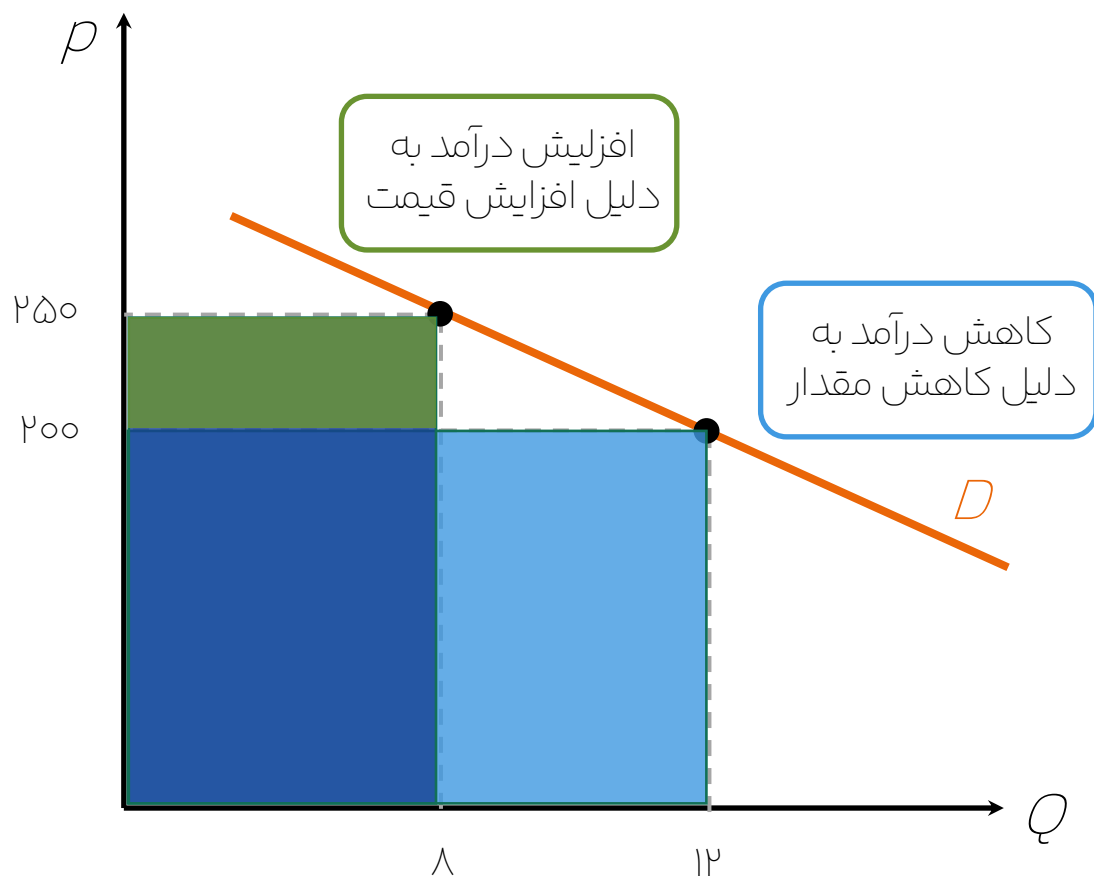
۱

افزایش درآمد

به دلیل قیمت بالاتر فروش

کدام یک از این دو اثر بر دیگری غالب است؟

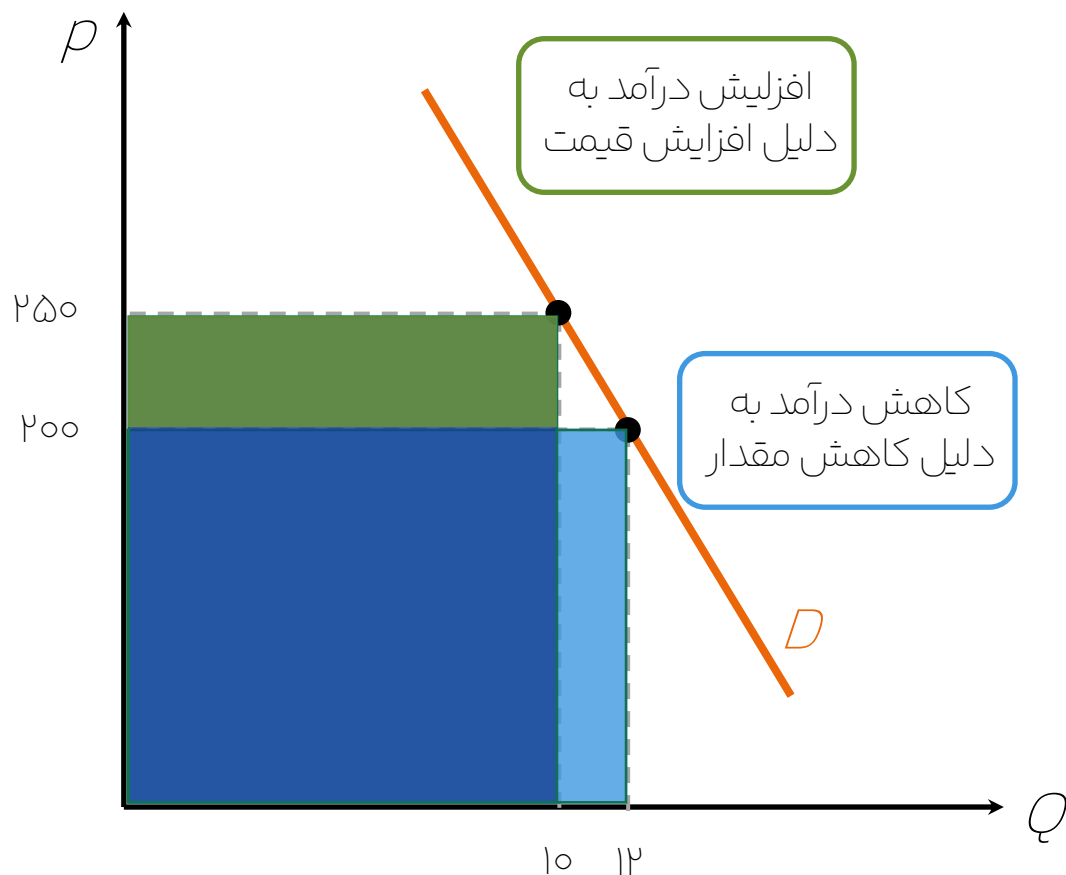
تقاضای باکشش:

• مقدار کشش ۱٫۸ است.

درآمد	مقدار فروش	قیمت

در تقاضای باکشش، افزایش قیمت کالا باعث کاهش درآمد می‌شود.

تقاضای بی‌کشش:

• مقدار کشش ۰٫۸۲ است.

درآمد	مقدار فروش	قیمت

در تقاضای بی‌کشش، افزایش قیمت کالا باعث افزایش درآمد می‌شود.

سایر بخش‌های قیمتی تقاضا

تعریف:

اندازه‌گیری تغییر در مقدار تقاضا نسبت به تغییر در درآمد مصرف‌کنندگان

کالای عادی یا نرمال:

- کشش درآمدی برای کالاهای نرمال همیشه مثبت است.
- مواد غذایی)

کالای پست:

- کشش درآمدی برای کالاهای پست منفی است.
- وسایل نقلیه عمومی

تعریف:

اندازه‌گیری تغییر در مقدار تقاضا یک کالا نسبت به تغییر در قیمت کالاهای دیگر.

کالای جانشین:

- کشش متقاطع_ قیمت‌ی تقاضا مثبت است.
- هات‌داگ و همبرگر)

کالای مکمل:

- کشش متقاطع_ قیمت‌ی تقاضا منفی است.
- خودرو و بنزین

گشش عرضه

۳

کشش عرضه

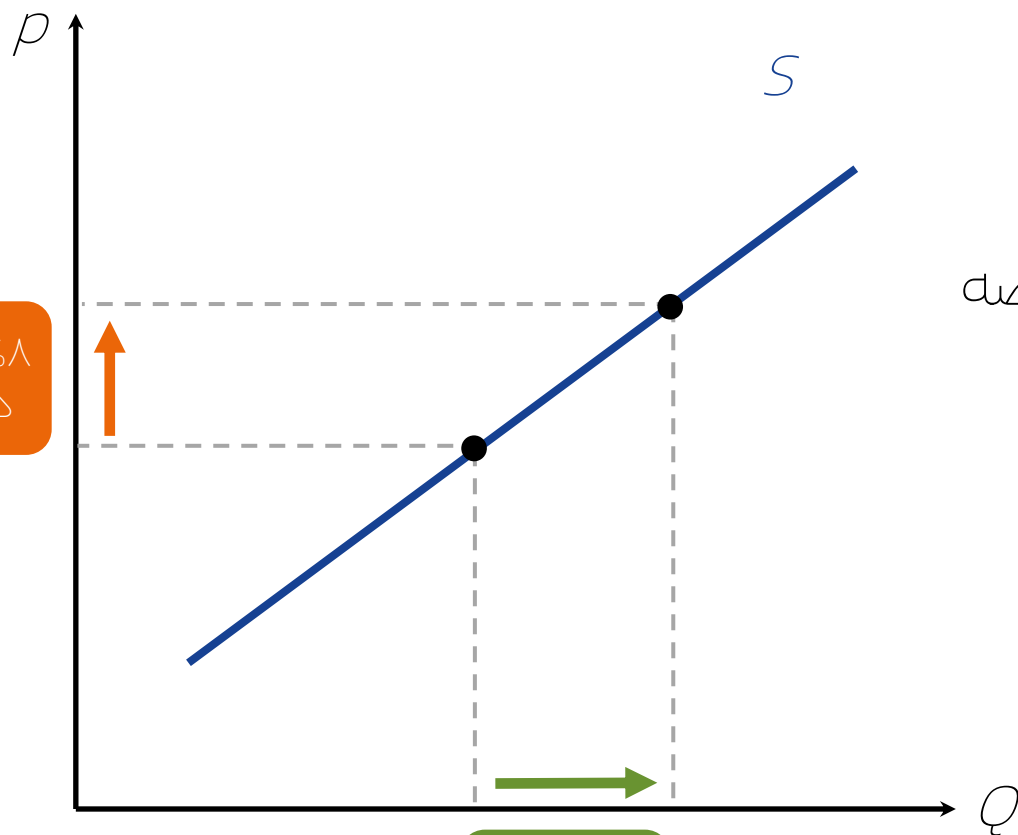
اندازه‌گیری مقدار واکنش عرضه به تغییر عوامل موثر بر عرضه. کشش قیمتی عرضه، مقدار تغییر عرضه را نسبت به تغییر قیمت اندازه‌گیری می‌کند.

فرمول کشش:

$$\text{کشش قیمتی عرضه} = \frac{\text{درصد تغییر در مقدار عرضه}}{\text{درصد تغییر در قیمت}}$$

$$= \frac{16\%}{8\%} = 2$$

۸٪ افزایش
در قیمت

۱۶٪ افزایش
در مقدار

همانند قبل برای محاسبه کشش قیمتی عرضه نیز از روش میانگین استفاده می‌کنیم.

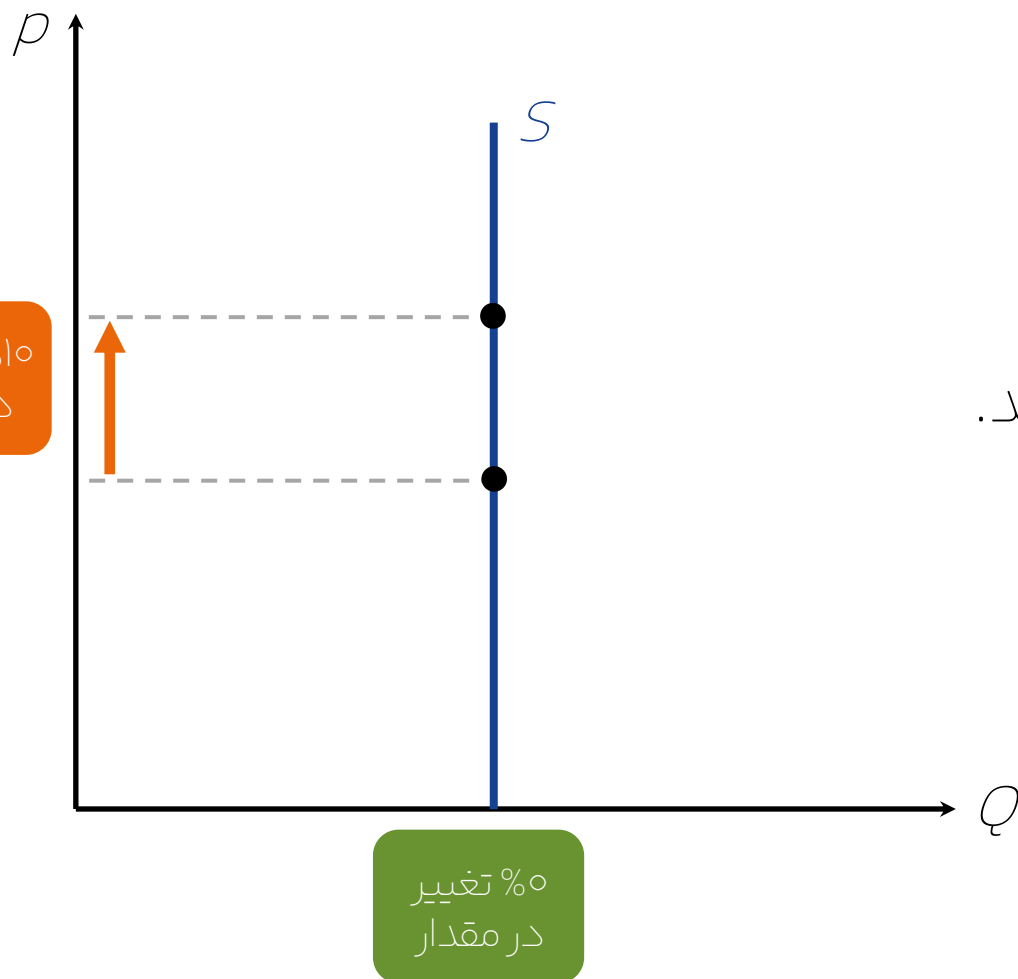

کشش قیمتی در انواع منحنی‌های عرضه

عرضه‌ی کاملاً بی‌کشش:

- شیب منحنی عرضه بینهایت است.
- کشش قیمتی عرضه برابر با صفر است.
- فروشندگان هیچ حساسیتی به تغییر قیمت ندارند.

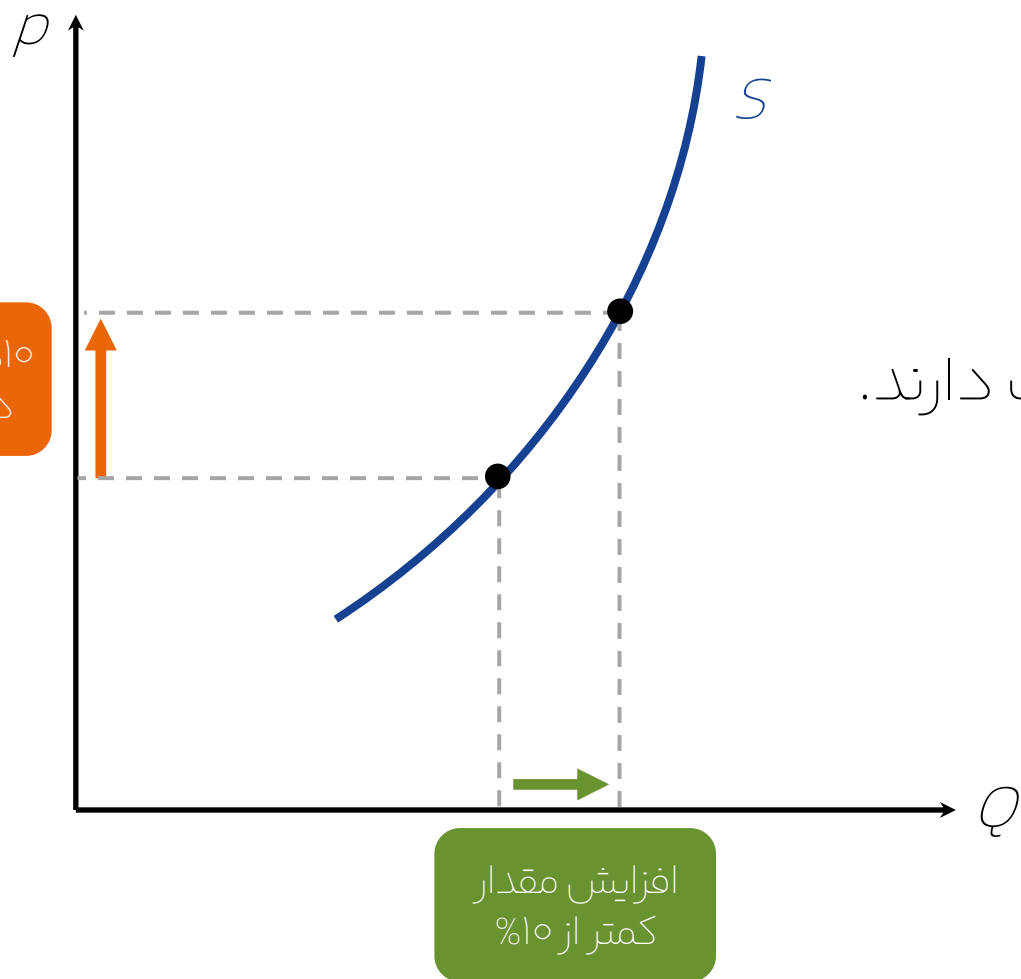

عرضه‌ی بی‌کشش:

- شیب منحنی عرضه نسبتاً زیاد است.
- کشش قیمتی عرضه کوچکتر از یک است.
- فروشندگان حساسیت نسبتاً کمی به تغییر قیمت دارند.

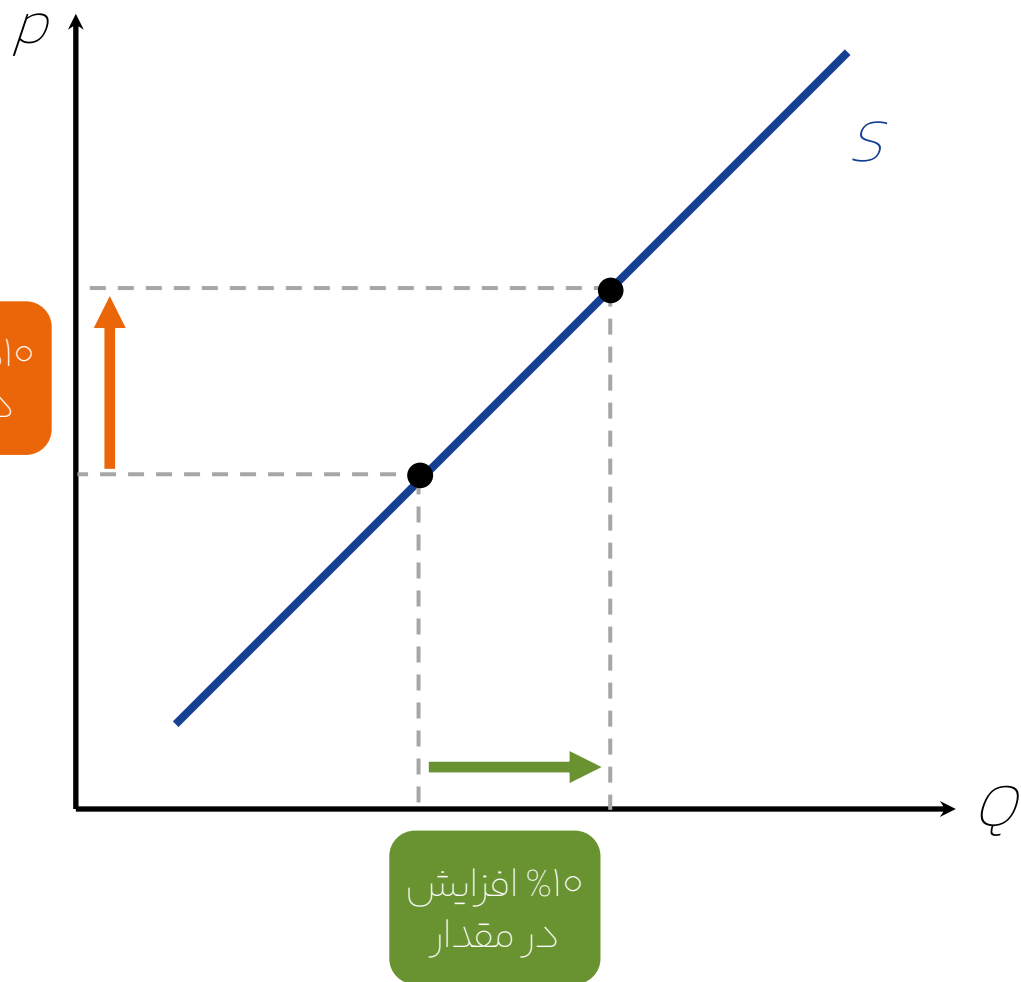
مثال:

- عرضه زمین‌های ساحلی

عرضه با کشش واحد:

- شیب منحنی عرضه برابر با یک است.
- کشش قیمتی عرضه برابر با یک است.

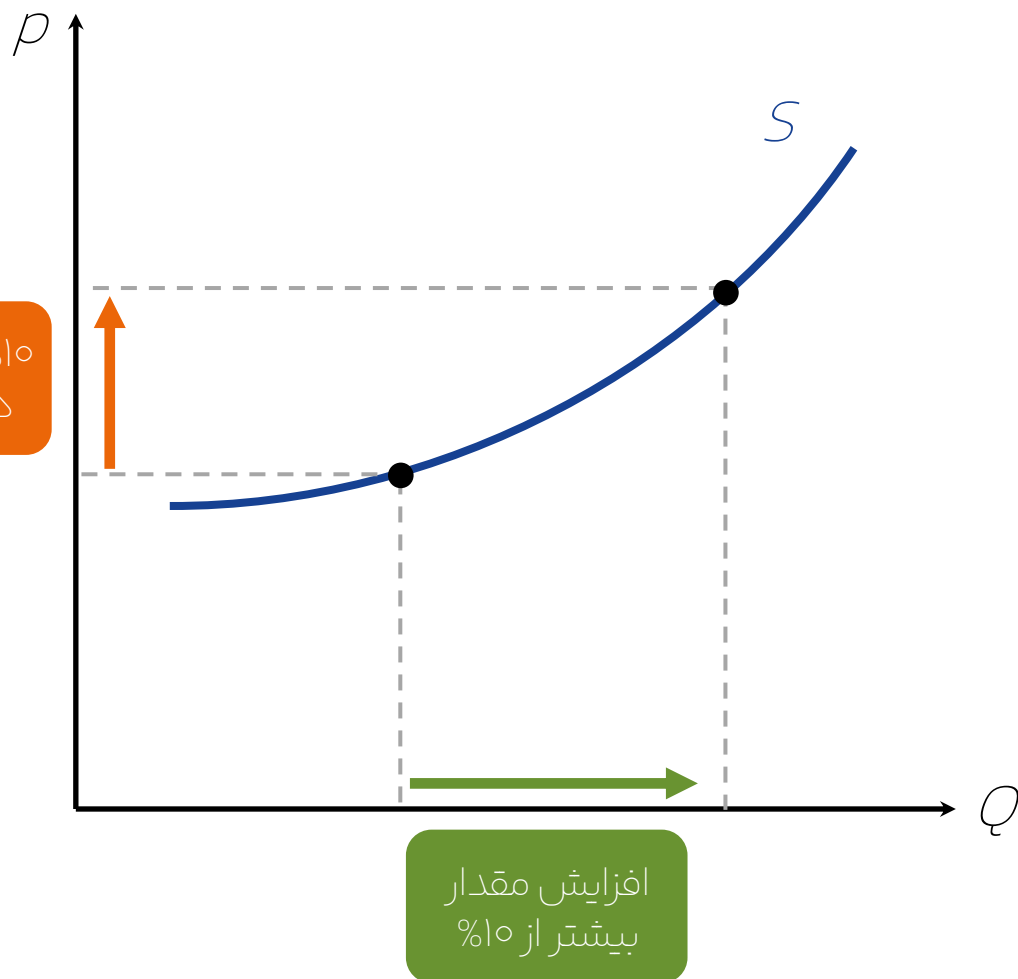

عرضه‌ی باکشش:

- شیب منحنی عرضه نسبتاً کم است.
- کشش قیمتی عرضه بزرگتر از یک است.
- فروشندگان حساسیت نسبتاً زیادی به تغییر قیمت دارند.

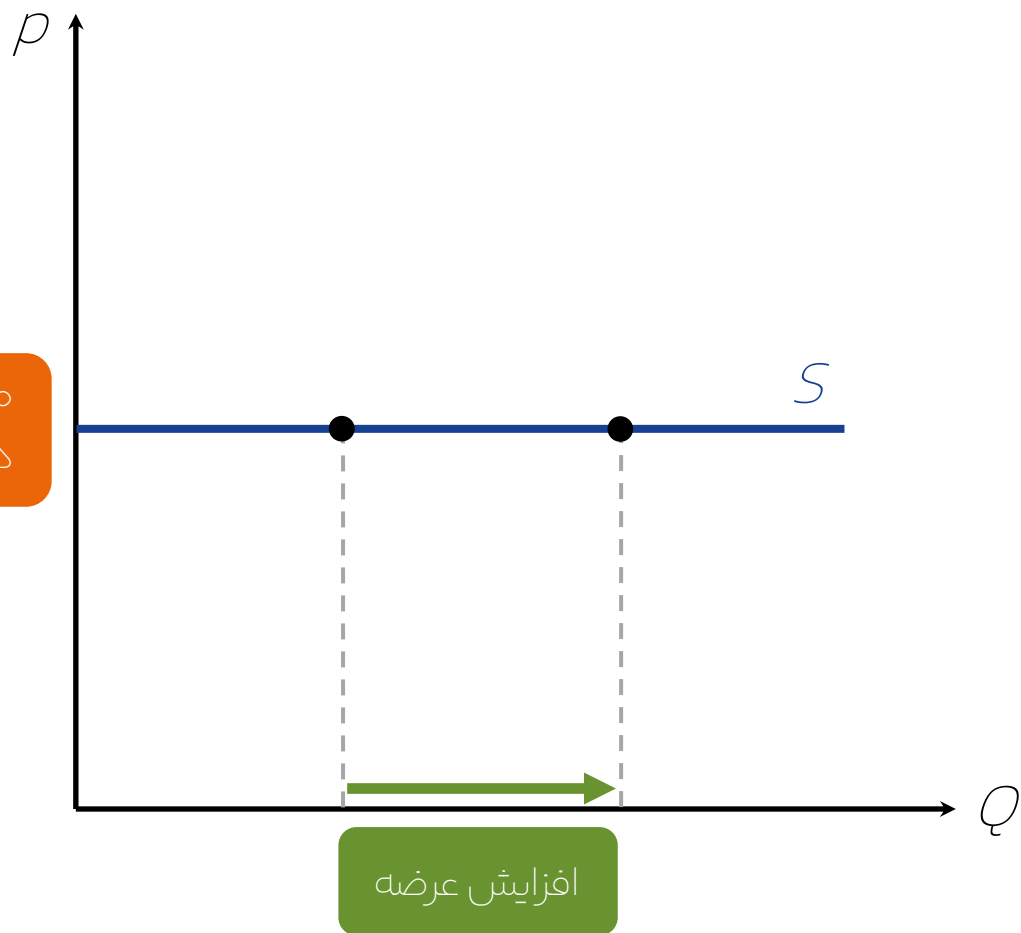
مثال:

- عرضه کالاهای صنعتی نظیر خودرو

عرضه‌ی کاملاً باکشش:

- شیب منحنی عرضه صفر است.
- کشش قیمتی عرضه بینهایت است.
- فروشندگان حساسیت بسیار شدیدی به تغییر قیمت دارند.

کاربردهای عرضه، تقاضا و کشش

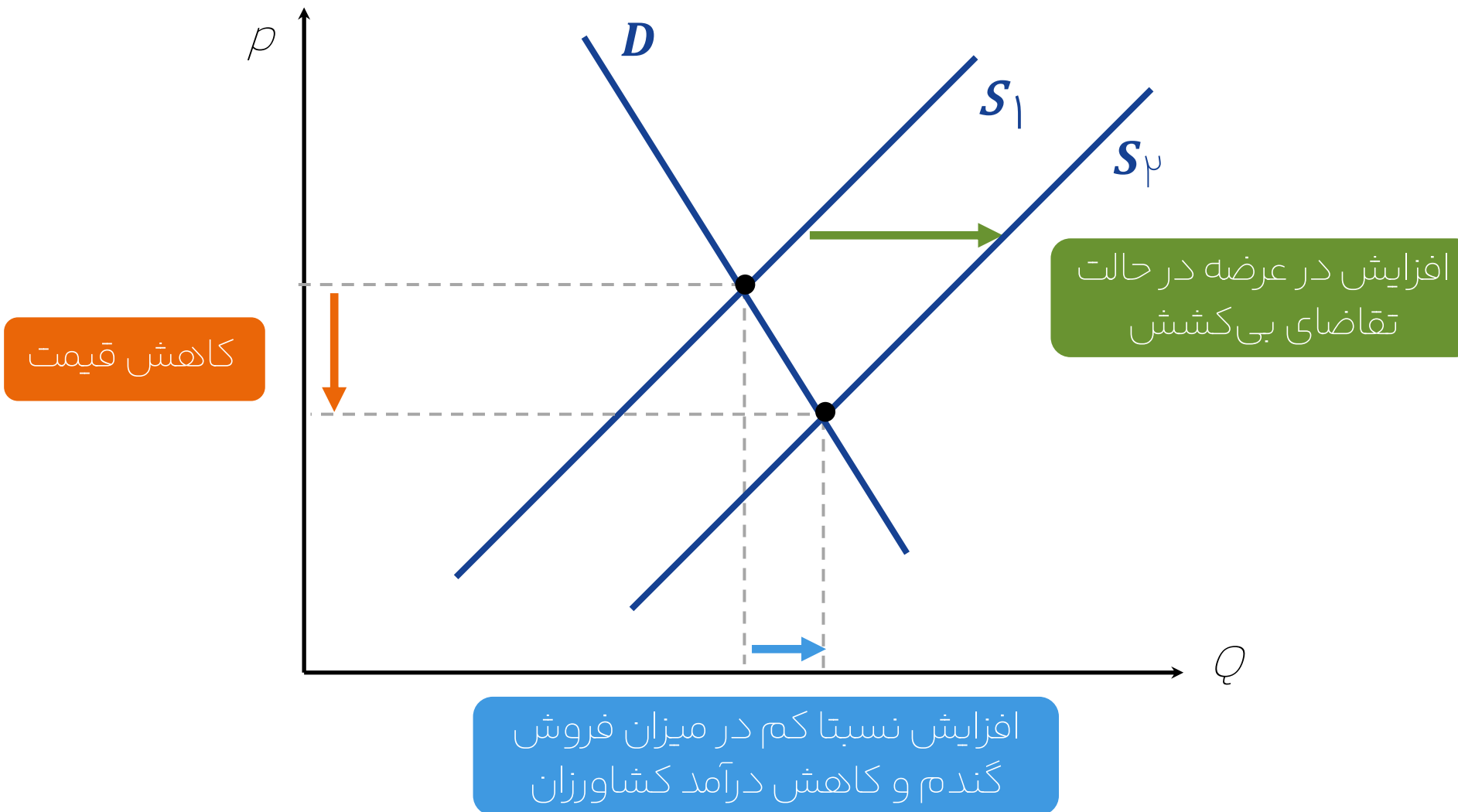
A close-up photograph of wheat stalks with a blue color overlay. In the top right corner, there is an orange rounded rectangle containing white Persian text.

آیا اخبار خوب در
بخش کشاورزی
می‌تواند اخبار بدی
برای کشاورزان باشد؟

”

پژوهشگران نوعی جدید از دانه های گندم را کشف کرده اند
که نسبت به دانه های موجود مولدتر هستند؛

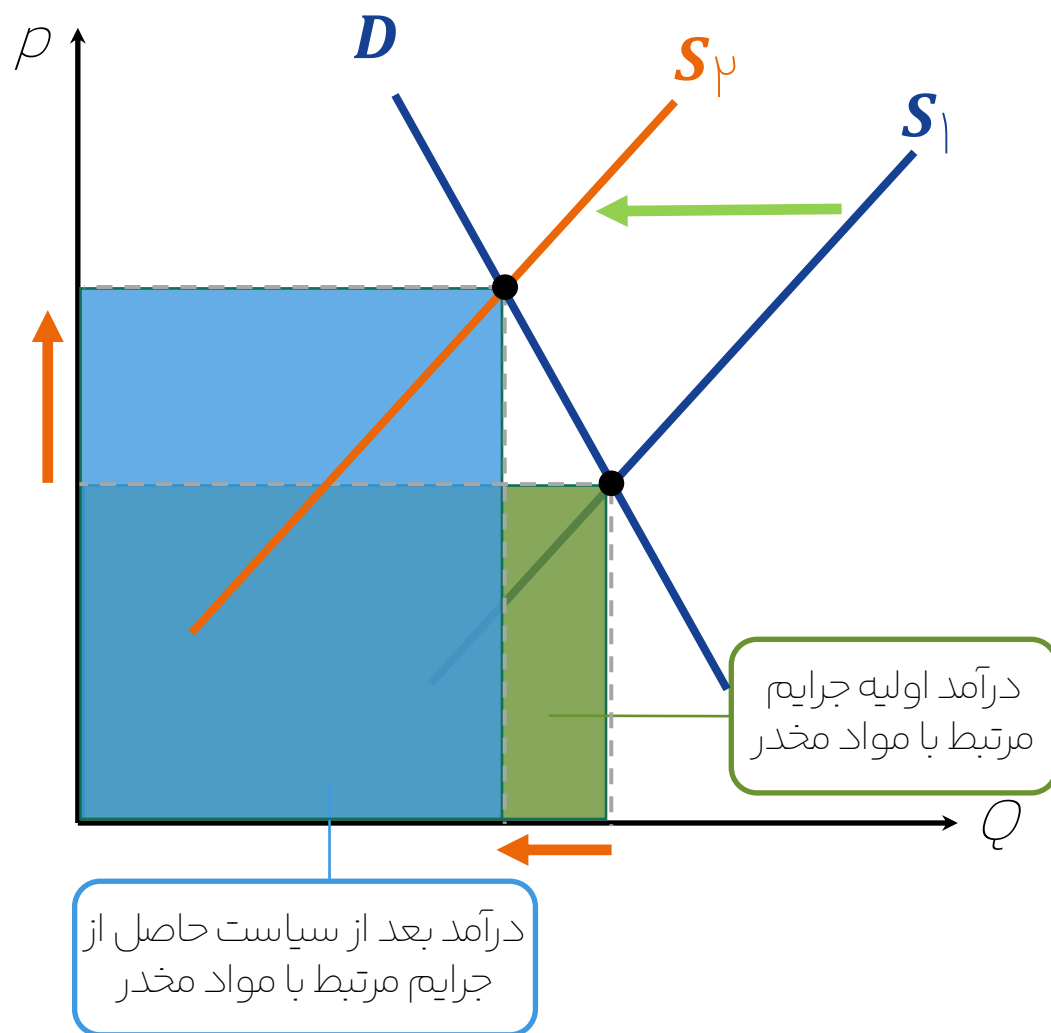
“

آیا ممنوعیت مواد
مخدر باعث افزایش یا
کاهش جرایم مرتبط
با مواد مخدر
می‌شود؟

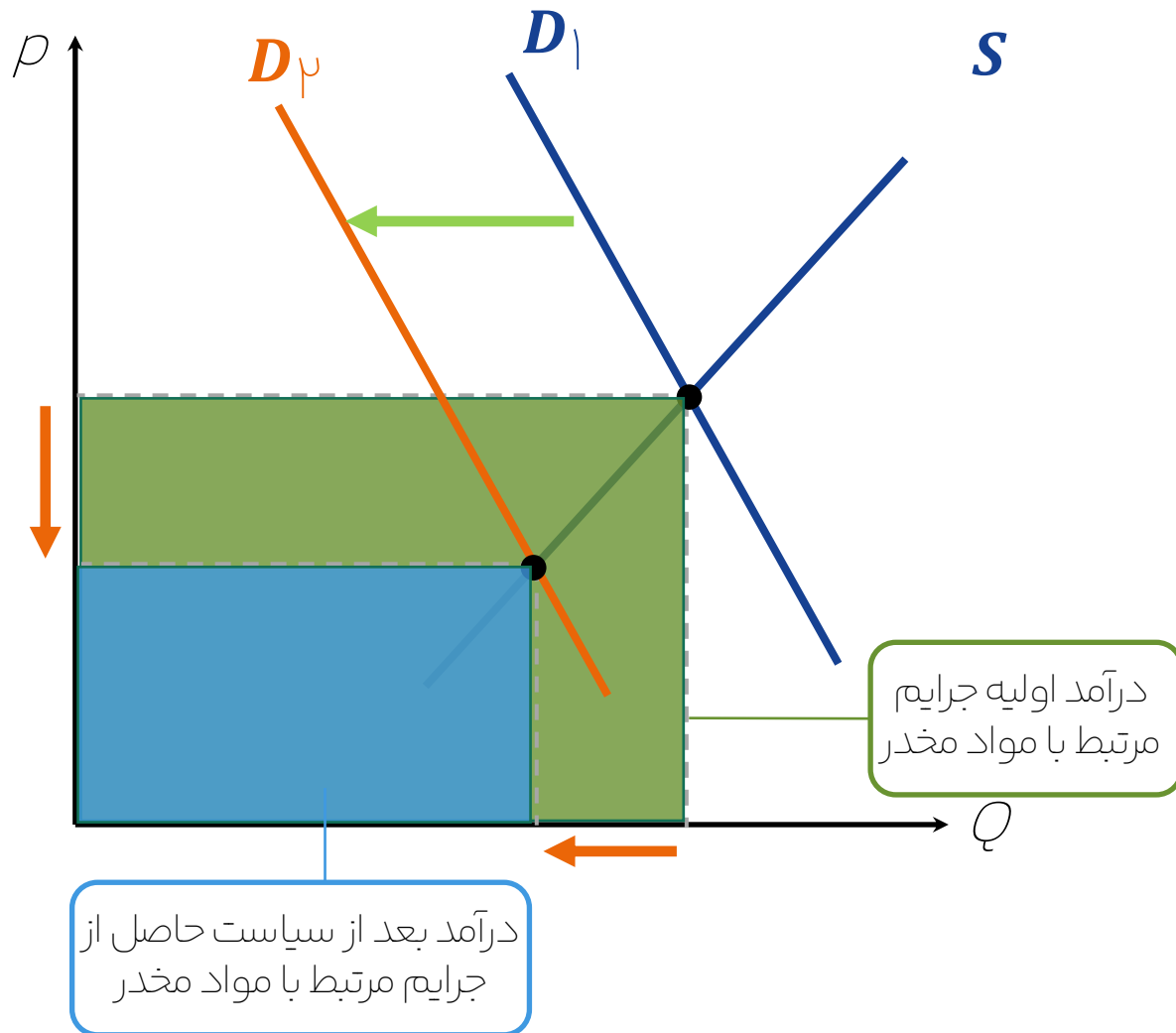
Stop
Drugs

سیاست ممنوعیت مواد مخدر :

- این سیاست، منحنی عرضه را به چپ منتقل می‌کند.
- تقاضا مواد مخدر بی‌کشش است.
- درآمد فروشندگان مواد مخدر افزایش می‌یابد.
- در نتیجه جرایم مرتبط با مواد مخدر افزایش می‌یابد.

سیاست آموزش به معتادان:

- این سیاست، منحنی تقاضا را به چپ منتقل می‌کند.
- مقدار تقاضا و قیمت کاهش می‌یابد.
- درآمد فروشندگان مواد مخدر و جرایم مرتبط با آن کاهش می‌یابد.

خلاصه

- کشش، میزان واکنش مقدار عرضه و تقاضا را در برابر عوامل تعیین‌کننده آنان اندازه‌گیری می‌کند.
- کشش قیمتی تقاضا برابر است با درصد تغییرات در مقدار تقاضا تقسیم بر درصد تغییرات در قیمت.
- در تقاضای بی‌کشش، با افزایش قیمت درآمد کل افزایش می‌یابد و در تقاضای باکشش، درآمد کل با افزایش قیمت کاهش می‌یابد.
- کشش قیمتی عرضه برابر است با درصد تغییرات در مقدار عرضه تقسیم بر درصد تغییرات در قیمت.

- کشش درآمدی تقاضا، واکنش مقدار تقاضا نسبت به تغییرات درآمد را اندازه‌گیری می‌کند.
- کشش قیمتی متقاطع، واکنش مقدار تقاضا نسبت به تغییرات قیمت کالای دیگر را اندازه‌گیری می‌کند.
- عرضه و تقاضا در بازارهای مختلف واکنش متفاوتی دارد.

ممنون از
توجه شما

مدرسه عیار
AyarSchool